

De enorme pol mammoetblad (*Gunnera tinctoria*) die naast de vijver staat in het park schuin tegenover nr. 31 is natuurlijk geen boom. Maar het is wel een onderdeel van de beplanting van het park dat je niet gauw over het hoofd zal zien. In de zomer tenminste, want in de winter trekt hij zich volledig terug onder de grond. En hij staat er al jaren en jaren. Wij wonen nu 20 jaar in het park en toen we kwamen, stond hij er al. Daarmee is hij echter bij lange na niet de oudste in Nederland; in de Hortus van Artis staat er ook een, al vanaf 1905!

Uiterlijk

De Chileense reuzenrabarber groeit als gewone rabarber, gewoon in een pol. Maar verder is alles aan het mammoetblad (zijn tweede Nederlandse naam) groot. Zijn stelen kunnen wel twee meter worden, de bladeren kunnen een doorsnede van 1,5 meter krijgen. Er zitten centimeters grote, scherpe stekels aan de stelen, zodat het geen wonder is dat je er nooit kinderen ziet spelen. De bloeikolven, die tegelijkertijd met de bladeren verschijnen kunnen wel tot een kleine meter hoog worden en zijn dik en vlezig. Het bloemetjes zelf is het enige aan deze plant dat onogelijk klein is. Het heeft een groene, vaag rode kleur.

Maar in het najaar verandert alles. De bladeren verkleuren bruin, verschrompelen en sterven af. Zo blijft er weinig over van de enorme pol. Het is verstandig in de winter de plant goed af te dekken met een flinke laag haksel (en de resten van zijn eigen bladeren), want de *Gunnera* is maar matig winterhard.

Bovendien dienen het haksel en de plantresten als mest en hoef je de plant verder echt niet bij te mesten. Zou je er toch wat koemest(korrels) bij doen, dat zal de plant in de lente bijna exploderen!

Herkomst

De *Gunnera tinctoria* is afkomstig uit Chili. Daarom wordt hij ook wel de *Gunnera Chilensis* genoemd. Niet te verwarren met zijn neefje uit Brazilië, de *Gunnera manicata*, ofwel de *Gunnera Brasiliensis*. Die is nog een tikkeltje groter, maar bloeit in veel lossere kolven en heeft plattere bladeren. Overigens worden de beide planten van harte door elkaar gehaald op internet. *Gunnera*'s mogen dan wel op enorme rabarberpollen lijken, ze hebben plantkundig gezien niets met rabarber te maken (en ze zijn ook niet eetbaar). De naam is een eerbetoon aan Johann Ernst Gunnerus. Dat was een Noorse bisschop en botanist uit het midden van de 18de eeuw, die afwisselend in Denemarken en Noorwegen woonde en werkte.

Eigenschappen

De familie van de gunnera telt ongeveer veertig soorten, maar in Nederland zien we eigenlijk alleen de tinctoria en heel af en toe de manicata. De Gunnera tinctoria is tweehuizig. De plant heeft drassige grond nodig, dus het plekje naast de vijver is prima gekozen. En de plant heeft ruimte nodig, ook in dat opzicht staat hij daar prachtig aan de vijver. Je zou overigens uitstekend schaduwplanten onder de gunnera kunnen houden, of je kunt een fraaie combinatie maken met siergrassen, maar nu staan er alleen distels en ander onkruid omheen en eronder. Zelfs de grasmaaiër mijdt kennelijk de stekelige plant en gaat er met een grote boog omheen.

Niet alle gunnera's hebben van die nare stekels. De Gunnera insignis bijvoorbeeld, die in Midden-Amerika voorkomt, wordt als paraplu gebruikt en heeft daarom de bijnaam "Sombrilla de pobre" (armeluisparaplu).

Bijzonderheden

Behalve een voorkeur voor wat zurige grond, stelt de gunnera geen hoge eisen. Voor ziekten zijn ze niet gevoelig. Maar slakken zijn niet bang voor de stekels, en ze zijn dol op vochtige donkere hoekjes, dus het mammoetblad is wel enigszins bevreemd voor deze vrijpostige etertjes. Wil je de pol vermeerderen, dan kun je in herfst en winter zaaien, of in het voorjaar de plant delen. Dat laatste wordt het meest gedaan en is erg gemakkelijk. Je steekt met een scherpe spade een stuk van de plant af, (met een groeipunt, dat is waar een blad tevoorschijn komt) en je poot dat weer in de grond. Het gaat bijna altijd goed.

Tot slot

Wij mogen dan blij zijn met onze Chileense reuzenrabarber; niet iedereen is even enthousiast over de Gunnera. In Ierland bijvoorbeeld is hij verwilderd en plaatselijk tot een ware plaag geworden. In kranten en tijdschriften aldaar lees je dan ook oproepen om deze "invasieve exoot" met wortel en tak uit te roeien!

